

**Sermones prestantissimi viri Roberti de Latio: ordinis
Minoru[m] sacre theologie professoris: pontificis
Aquinatis**

Caracciolo, Roberto

Lugd., Anno d[omi]ni. M.ccccxiiij. vi. no.Maij.

Feria. iiij. de electione virginis b[e]ate in matre[m] [christ]i ex qua sola
nasci voluit: qu[e] magis grata deo fuit qu[od] quecunqu[e] alie sancte
mulieres. Sermo. iiij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70607)

nos. Tunc aperientur oculi cecorum: et aures surdorum patebunt. **Q**ui inuenitur de ipso de eius persecutionis perdidit prophetam. Unde David in ps. ij. Astiterunt reges terre et principes conuenerunt in unum: aduer. do. et aduer. xpm ei. De prodicione eius predictit propheta ps. xl. Qui edebat panes meos magnificauit super me supplantationem. **Q**uartum quod inuenitur in vita xpi est eius consummatio. Ipse namque mortem vituperosam predictit Esa. liij. c. et Daniel. ix. c. Ipse descensus ad limbum predictit Zacha. ix. c. Tu quoque in sanguine testamenti tui eduxisti vincos de lacu. Et ut breuiter concludam ipsius resurrectionem: ascensionem in celum: et missionem spiritus sancti: aliaque gesta per prophetas veteris testamenti predicta fuere. Et quo nescio cur ita habetatur quorundam animus ut in xpm incarnatum credere nolint. Quidnam uerius esse potest quam quod a deo reuelatum est ipsis prophetis: et a prophetis predicatum est nobis? Non fuerunt certe uane uoces eorum. Incarnatus est dei filius ut omnes saluet: omnes inuitat ad paradisi delicias: sed non omnes ad ipsum aspiciere uolunt. Quinimmo qui humano generi tam larga contulit beneficia: continentur uili pedis ac blasphemati: o munde nequam: o munde peruersa: o munde pessime: quos explicare posset quam grandis est numerus inimicorum xpi? Inimici eius sunt omnes idolatre: heretici: pagani: infideles: in dei: etiam totus falsus christianus. Tamē uelint nolint christus ipse qui incarnatus est inimicos suos crudeli punierat: amicos uero qui in eum crediderunt corde et opere illi seruiendo: merito sue incarnationis adducet in uitam eternam et lucem future glorie: in qua uiuit et regnat per infinita secula seculorum. Amen.

Quia quarta post primam dominicam aduentus de electione uirginis beate in matrem xpi: ex qua sola nasci uoluit: que magis grata deo fuit: quam quecumque alie sancte mulieres.

Sermo. iij.
Qui Iesu Maria mater. Fructus. iij.

Qui processit etc.

Mubi. s. Excelsus conditor orbis: qui mundum ineffabili sapientia sua disposuit et ordinauit: uoluit incarnationem sui filii dilecti in omnibus ordinatam esse: ut in tam mirabili ope nihil reprehensibile: nihil irrationabile: nihil hilos confusibile inueniret. Si enim quis pia aures animi intrinxerit et intelligere uoluerit tanti mysterii profunditatem: inueniet profecto uero merito admirari possit. **I**taque in presenti sermone incarnationem christi uolentes magnificare: que in omnibus ornatisissima fuit: dicemus de ipsius ordine quantum ad matrem concipiendam: que est gloriosa uirgo Maria. Firmabimus autem omnia que dicturi sumus in uero fructu qui est Iesu maria mater. Ad quod melius intelligendum tres conclusiones ponemus.

Prima conclusio dicitur de formationis.

Secunda dicitur de congruitatis.

Tertia dicitur de singularitatis.

Qualiter christus assumpsit carnem de massa nostre perditionis et de genere Adam: et qualiter noluit illam aliunde formatam suscipere.

Capitulum. i.

Quia conclusio dicitur de conformitatis. In qua secundum doctores catholicos profitemur christum assumpsisse humanam naturam de massa nobis conformi: siue de genere Adae et non alterius generis uel qualitatis. secundum illud apostoli ad Hebr. ij. Qui enim sanctificatus est qui sanctificatur ex uero omnibus. Summus autem conuenientia huius assumptionis ex triplici ratione secundum Bonaventuram. dist. xij. li. sententiarum. ar. i. q. i.

Prima ratio dicitur de iustificationis.

Secunda dicitur de ostensionis.

Tertia dicitur de ordinatis.

Quia ratio dicitur de iustificationis. Nam quis dei filius potuisset carnem aliunde quam de massa Adae assumere: uoluit tamen illam assumere de Adam ad seruandam rectitudinem iusticie: ut uidelicet eiusdem generis esset satisfactor et peccator. Nam

Feria. III. post dñicam. I. aduētus.

si alteri generis esset sicut Anselmū non
attribueret eidē generi satisfactio: cui et
offensio: ac per hoc nō recte seruaret iu
sticie rectitudo: que ab illo genere requi
rit emēdā in quo repperit offensas pre
cedentē. Insuper deus cōdidit humanā
naturam in tāta altitudine: vt nulli alij
creature eēt obnoxia: si ergo nō modicū
est obnoxia redēptori. Decens ergo fuit
vt redēptor aut solū esset deus aut si ha
beret in se genus nature create hoc esset
de genere illiū masse: que ortū habet de
libris Ade. Si autē diceret: qd imprope
rium parentū redūdat in prolem: et xps
debut esse mūdus ab omni improprio:
ergo non debuit esse de genere seruilis?
Rēdere possum? qd est verū: qm filiū est
imitator paterni sceleris. Cū autē est con
trarius quoad mores: non dy in eū prius
improprium iuste redūdare: nisi ipse filiū
mera sua benignitate portare velit et su
stinere: vt ponitur. lvi. di. c. vndecim. c.
nunq. c. nasci. et. c. spōsus. Et xps non
ex merito vel ex necessitate sustinuit im
proprium Ade: sed ex mera sua benigni
tate: vt dñs ipse sustineret p alio qd ex se
nō meruit: alij liberaret ab improprio
qd ipse pmeruit. Hoc est qd Hiero. in
homel. sup. Mattheū dicit. Notāduz in
genealogia saluatoris nullā sanctarum
assumit mulierū: sed eas quas scriptura
reprehēdit: vt qd ppter peccōtes venerat
de peccatriciū nascēs oīm pctā deleret.
¶ Scda rō quare fuit conueniens xpm
assumere carnē dī ostēnsionis: vt ostēde
retur nobis dulcedinē misericordie dei:
vt videlz ipse deus qui ab hoīe cōtēptus
fuerat tanqz ab aduersario et inimico:
ipse idēz generi humano vniret in xpo
in vnitate plone. In quo manifestatur
mira diuine pietatis condescēnsio in hoc
qd ipsum genus humanū sibi inimicum
sibi cōiūgere voluit p indissolubile vin
culū. Si autē obnoxia: qd alterius natu
re et qualitatis est morbus et medicina:
ergo si xpus rōne assume nature fuit
hūani generis medicina: videlz qd ei cas
rō non debuit formari de massa coru

pra. Dicere possum? qd verū est qm medi
cina sentit corruptionē morbi: qd nullo
mō fuit in xpo: qd nō erat infectio coru
ptione cōcupiscētie: sed erat repletio ple
nitudine grē. Et Paulus. i. ad Cor.
xv. c. ait: Factus est primus hō Adam in
aiam viuente: nouissimū autē Adam in
spiritū viuificantē. Et. j. Primus hō de
terra terrenus: scds hō de celo celestis.
Qd intelligit nō quātū ad diuersitates
nature: sed ppter differentia quātū ad
qualitatē hūris et vitij: culpe et gratie.
¶ Tertia autē rō vocaf ordinationis. Or
dinavit emē deus vt genus humanū totū
multiplicaret ex vno: ppter representa
tionē illius vniuersalis principij qd deus
est: nec ppter pctā infringi debuit. Et
ideo xps mediator dei et hoīm homo ve
rus nō aliūde: sed de massa humani ge
neris debuit formari. Ita tamen debes
sentire de carne chusti qd fuerit de
massa nostri generis: vt semp sentiamus
carnē illā benedictā ab omni corruptio
ne et feditate cōcupiscētie alienā p vir
tutem spūs sancti: vt plenius in sequen
tibus declarabitur. hec Bon.

¶ Qualiter xps noluit assumere adam
in vnione persone: quia nō cōueniebat
sibi: nec adā erat ad hoc dignus: nec hu
mano generi erat expediēs. Capm. ij.

Ecūda cōclusio dicit cōgrui
tatis. Appetit emē mens in
telligere: cur ipse Adā nō est
assumptus a verbo. Qd des
clarat doct. Alexā. in. iij. q. ij.
mem. ix. et Bona. prefata. xij. dist. ar. j. q.
ij. nō fuisse congruū triplici ratione.

Prima respicit deum.

Secunda Adam.

Tertia humanū genus.

¶ Prima respicit deū. Nō emē cōpetebat
creatori omniū vt persona dei hominē
peccatorē assumeret: cum ipse in forma
assumpta debuit peccatores ceteros ius
dicare: et de peccato nullo modo debe
ret argui: siue sicut naturā assumerem: si
ue sicut naturam assumptā: sicut quarum
vtraqz sibi cōpetebat potestas iudicia

ria. sicut patet Job. vii. c. r. Matt. xvi. Ideo phariseis loquendo xps Job. vii. dicebat: Quis ex vobis arguet me de peccato: quasi dicat nullus. **¶** Secda rō respicit ipsum Adā. Nō em̄ cōueniebat vt ille q̄ tantū se deiecerat p̄ culpā: tātū exaltaret vt esset deus. Sufficiebat em̄ sibi: vt tm̄ deo recōciliaret. **¶** Tertia rō respicit humanum genus. Nō em̄ expe diebat humano generi adam assumi: q̄ cum esset ille homo pene debitor: vt po te qui reus erat oīm aiarū nostrarū: nō esset eius passio adeo grata: sicut si oīno esset innocēs: r̄ vir etiāz sufficeret ad satisfaciendū pro se: nedū q̄ posset suā satisfactionē alijs cōdicare.

¶ Quid xps voluit vir de muliere nasci: vt ostēderet muliebri sexū fore saluandū: se verū hominē: redderet ac vniuersum perfectum. **Capm. iij.**

¶ Tertia cōclusio dī singularita tis. Cū em̄ xps carnē assume re deberet voluit illā nō in cō ueniētē de muliere tātū acci pere. Cur nā xpm credimus sic facere vo luisse? Terte nō sine rōnabili causa: Nā vt dicit sc̄tus Thom. in. iij. parte. q. xxx. ar. iij. in corpore questionis. r̄ in solu tione. iij. ar. Xps benedictus voluit tm̄ de femina nasci tribus rōnibus.

Prima propter muliebri sexū cōmen dandum.

Secda propter veritatē astruendā.

Tertia propter vniuersalitatē genera tionis implēdam.

¶ Prima rō est propter muliebri sexū cō mendandū: quā tāgit Aug. in li. lxxxij. questionū dī. q̄ hoīs liberatio i vtrog sexu debuit apparere. Nam q̄: sexus ma sculinus est nobilior q̄ feminin⁹: id hu manā naturā in sexu masculino assum p̄sit. Quid hō sexus femininus liberādu⁹ erat: hinc apparet q̄ vir ille de femina na⁹ est. Et idē Aug. lib. de agone xp̄ia: no. Nolite inq̄t vosp̄fos contēnere viri filius dei virū suscepit. Nolite vosp̄fas contēnere femine: qm̄ ex vobis fil⁹ dei na⁹ est. hec ille. Nec indignētur mulie:

res: si sentiant se non esse tante dignita tis quante est vir: quia vt dicit Bon. in iij. dist. xij. ar. iij. q. s. Virilis sexus excedit muliebri in tribus.

Prō quātū ad dignitatē i p̄ncipiādo
Secdo quātū ad virtutē in agēdo.

Tertio quātū ad autoritatē i p̄sidēdo
¶ Primo ergo quātū ad dignitatē in p̄ncipiādo: q̄ oēs taz viri q̄ mulieres ex vno viro fuerūt. In quo expressa res presentatio apparet egressus rerum ab illo vnicō p̄ncipio et summo. **¶** Secdo excedit quātū ad virtutē in agēdo: q̄ vi ri est agere r̄ mulieris est pati. Cū plus habere de virtute actiua sexus virilis p̄ p̄ter qd̄ p̄bs in li. de aialib⁹ dicit: q̄ fe mina est vir occasonatus. i. imperfect⁹. **¶** Tertio p̄cedit sexus virilis quātū ad autoritatē in p̄sidēdo. Nā fm̄ ordines rectum non mulier viro: sed vir mulieri p̄ficiat sicut caput corp̄. Cū apls. s. Coz. xj. Caput aut̄ mulieris est vir. Cū hec ita sint: simpliciter loquēdo nobilitas cōditionis est vir q̄ mulier. Cū pro p̄ter hoc nō auferat ab ip̄s mulieribus in esse suo nobilitatis pp̄rie cōditio. Est em̄ muliebris sexus valde honorabilis: cū ex femina na⁹ est xps. **¶** Secda ratio quare xps voluit de femina nasci est propter veritatē astruendā: vt videlz veritas incarnationis ostēderetur. Quā tā git Aug. in epla ad volusianum dī. Si omnipotēs de⁹ hoīem vt cūq̄ format⁹ nō ex materno vtro crearet: et repenti⁹ num inferret aspectibus: nōne opinio nem cōfirmaret erroris: vt hoīem verū nullo mō suscepisse crederet: r̄ dum oīa mirabiliter facit auferret qd̄ misericor diter fecit: Nunc aut̄ ita inter deū r̄ hoī minem mediator apparuit: vt in vnitae te persone copulās vtrāq̄ naturā r̄ solita sublimaret insolitis: r̄ insolita solitis tēperaret. hec ille. **¶** Tertia rō quare xps voluit de femina nasci dī: propter vni uersitatē gnationis adimplēdā: vt impleatur quart⁹ modus educēdi hoīem in esse. De quo dictū est in sermone. ij. cō sideratione. ij. r̄ s. opinione. Quid igit

Feria. V. post dñicā. I. aduentus.

dicere sufficiens de illius laudib⁹ que electa est vt de ea filius dei nasceretur? Deficit sensus p̄sternit̄ animus: et intellectus obnubilatur. Quis nā colligeret vltis v̄bis et enarrabit: quāta fuit illi⁹ virginis singularis excellētia que placuit deo magis q̄ ois alia creatura? Multe em̄ fuerūt in hoc mūdo mulieres digne sancte: virtutibus adornate: et sempiternis seculis gloriose. Omitto eas quas pagani laudāt et de eis dico quas scriptura sacra cōmendat. Nōne magna fuit fides mulieris sareptane credētis verbis? Velie prophete. iij. Reg. xvij. q̄ persuasit ei multiplicationē farine in hydria et olei in lechito tpe quo clausum est celus et penuria terrā inuasit. Quid dicemus de prudētia Sare: que intellexit ludum inter Isaac et Dīmāelē nō esse bonum neq; h̄m dñi voluntatem. dixitq; Abrae: Ecce ancilla et filiū eius: nō em̄ erit heres filius ancille cum filio meo Isaac. Gen. xxi. Quid de Rebecca sollicita ad p̄curandū quō Jacob benedictiones a patre que debebatur primogenito obtineret. Gen. xxvij. Quid de autoritate delibore: q̄ dei populū iudicauit: docuitq; filiū barach qualiter populū dei de manu sifare liberaret? Iudicum. iij. Quid de Bersabee matris Salomonis prouidentia que ad regē Dauid senescentē nimis tam pulchra oratione expetiuit vt filius ei⁹ Salomō regnaret post ipsum iij. Regū. i. Quid de Sare filie Hagesis deuotione: que tam deuote dñm orauit vt eā liberaret de improperio qd̄ audierat ab ancilla dicēs: Ad te dñe facies meas cōuerto: ad te oculos meos erigo. Peto dñe vt de vinculo improperij huius absoluas me: aut certe desup terras eripias me. Tobie. ij. Quid de Judith que populū cōfortauit: et Holofernē tyrannū interfecit? Quid de Hester regine cautela: que regem placauit eo tēpore quo illum senserat fore letum in conuiuiis. Quid de Abigail ingenio siue industria: que cum vidisset virum suū Nababure respōdisse nūcqs Dauid: festi-

nauit et tulit diuersa enrenia: et Dauid iratum placauit. i. Reg. xxv. Multe nēpe fuerunt mulieres p̄stātes fide: prudentia: sollicitudine: autoritate: prouidentia: deuotione: constantia: cautela: ingenio: pietate: benignitate: liberalitate: humanitate: pudicitia: sobrietate: cōtinentia: mansuetudine: hospitalitate: charitate: et religione: quas scriptura cōmemorat tam veteris q̄ noui testamenti: et tamen nulla eligitur vt xpm concipiat nisi sola Maria. O igitur virgo in eternum benedicta. O gloriosa domina benedicta excelsa super gloriose: tibi conuenit illud Prouerb. vlti. Multe filie congregauerūt diuitias: tu supergressa es vniuersas: q̄ in te incarnatus est saluator mūdi: qui sit benedictus per infinita secula seculorū. Amen.

¶ Feria quinta post primā dñicā aduentus: de perpetua virginitate sancte marie virginis: que fuit vera mater dñi nostri iesu christi. Sermo. v.

¶ Iesu matris virginitas. Fructus. v.

De precessit

dies autē appropinquauit. Ierū vbi. s. Admirabile incarnationis mysteriū ex omni parte cōuertit animū in stuporē: et potissimū cū nobis occurrit xpm dei filiū esse de virgine natū. Quis audiuit vnq̄ tale: aut q̄s vidit vnq̄ huic file? Certū em̄ est q̄ natura talem effectū p̄ducere nō potuit: nec pōt. Deus ipse illud fecit potentia sua ineffabili. Et q̄m matris priuilegia in filij honorē deueniūt: iccirco in presenti sermone de incarnatione loqui volētes: stolum dirigemus ad eā que digna fuit: vt et ipsa dei filius nasceretur. Dicemusq; de ipsius virginitate perpetua sub vno fructu qui est Iesu matris virginitas. Pro cuius declaratione tres conclusiones preponimus declarādas.

- Primo dī pbationis.
- Secūda dī rationis.
- Tertia dī decorationis;